

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ
BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK
MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ

Ayça ÖZGÜN

Danışman

Prof. Dr. Damla BULUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eylül, 2019

TELİF HAKKI

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde (Ek:22/2/2018-7100/10 md.) “*Lisansüstü tezler yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından gizlilik kararı alınmadıkça, bilime katkı sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından elektronik ortamda erişime açılır.*”

Araştırmacılar tezlerin tamamı veya bir bölümünü yazarın izni olmadan ticari veya mali kazanç amaçlı kullanamaz, yayınlamaz, dağıtamaz ve kopyalayamaz. Ulusal Tez Merkezi Web Sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar.

YAZARIN

Adı : Ayça

Soyadı : ÖZGÜN

Bölümü : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı- Müzik Eğitimi Bilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyonlarının İncelenmesi

İngilizce Adı : Investigation of Motivations of Music Teachers Candidates Individual Audio Training Direction

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Ayça ÖZGÜN

İmza:

KABUL VE ONAY

Ayça ÖZGÜN tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyonlarının İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Damla BULUT

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı,
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

.....

Başkan: Prof. Dr. Sema SEVİNÇ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı,
Necmettin Erbakan Üniversitesi

.....

Üye: Prof. Dr. Damla BULUT

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı,
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Bahar GÜDEK

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı,
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

.....

Bu tezin **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: __/__/__

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

TEŞEKKÜRLER

Tez çalışmamın son döneminde danışmanım olmayı kabul eden, kısıtlı zamana rağmen izleyeceğim yolu gösterip, ilgili, sabırlı, yaratıcı, cesaret verici, şefkatli bir şekilde beni yönlendiren ve bana inanan; zorlandığım her aşamada bilgisi ve uzmanlığıyla anında yardımına yetişen, hayatımın her anında yanımda olmasını dilediğim değerli yol göstericim Prof. Dr. Damla BULUT'a sonsuz teşekkürler. Sizinle çalışmak bir onur ve ayrıcalık.

15 yıldır yılmadan kopmadan yanımda olan, öğretmenim, şefim, dostum Dr. Bilgen ÖZCAN COŞKUNSOY, alanınız hakkındaki engin bilginiz, dostluğunuz, desteğiniz sayesinde bu hayatta çok şey başardım. Her zaman yanımda olduğunuz için teşekkürler.

Yüksek lisans eğitim sürecim boyunca, öneri ve manevi desteklerini benden esirgemeyen değerli bölüm öğretmenlerim Öğr. Gör. Devrim ÖZTÜRK'e, Dr. Fulya AÇIKSÖZ'e, Dr. Pınar BEŞEVLİ SOLMAZ'a, Doç. Dr. Bahar GÜDEK'e, Arş. Gör. Armağan ERMAN'a, arkadaşım Arş. Gör. Burçin YAŞMUT'a, ilk danışmanım olan Dr. Öğretim Üyesi Sonat COŞKUNER'e ve Öğr. Gör. Ayşegül KELEŞLER GÜMÜŞ'e teşekkür ederim.

Sevgili kardeşlerim Gülşah KISA ve Gülşan DÜNDAR. Hep yanımda olduğunuz için teşekkürler.

Deniz'e...

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ayça Özgün

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül, 2019

ÖZ

Araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersine yönelik motivasyonlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada, farklı üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin BSE dersine yönelik motivasyon durumları tespit edilmiş ve söz konusu motivasyonlarının; öğrenim gördüğü üniversiteye, sınıf düzeyine, cinsiyete, mezun olunan lise türüne göre farklılık durumu ortaya konmuştur. Araştırmanın örneklemini Ondokuz Mayıs, Niğde Ömer Halisdemir, Trabzon ve Necmettin Erbakan Üniversitelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan ve BSE dersini alan 479 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. İlgili veriler Ekici tarafından 2017 yılında geliştirilen “Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Dersi Motivasyon Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Uzman görüşlerine dayalı olarak geliştirilen motivasyon ölçeği için, 5’li Likert tipi ölçek model olarak alınmıştır. Ölçekte 5 tane kişisel bilgi ve 41 tane BSE dersine yönelik motivasyon maddesi bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.93$ ’tür. Araştırma bulguları doğrultusunda müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik genel motivasyonlarının kısmen katılıyor ($\bar{X}=3,39$) olduğu, müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının üniversite, sınıf ve cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği, mezun olunan lise türü değişkeni açısından ise anlamlı farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Mesleki Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmeni Adayı, Bireysel Ses Eğitimi, Motivasyon.

Sayfa Sayısı : 43

Danışman : Prof. Dr. Damla BULUT

INVESTIGATION OF MOTIVATIONS OF MUSIC TEACHERS CANDIDATES INDIVIDUAL AUDIO TRAINING DIRECTION

MS Thesis

Ayça Özgün

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

September, 2019

ABSTRACT

The aim of the study is to investigate the motivation of music teacher candidates towards Individual Voice Education (BSE) course. For this purpose, in the study, the motivation status of the 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students studying in the departments of music education at different universities were determined. The differences between the university, class level, gender, and the type of high school graduated. The sample of the study consists of 479 students who study at Ondokuz Mayıs, Niğde Ömer Halisdemir, Trabzon, Necmettin Erbakan and Gazi University Music Education Departments. This is a descriptive field study. The relevant data were collected using the Ses Individual Voice Training (BSE) Course Motivation Scale developed by Ekici in 2017. 5-point Likert-type scale was used as a model for the motivation scale developed based on expert opinions. The scale includes 5 personal information and 41 motivational items for BSE courses. The Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale was $\alpha = 0.93$. According to the findings of the research, it was concluded that the general motivation of the music teacher candidates towards BSE course was partially agree (= 3,39), that the motivation of the music teacher candidates towards BSE course showed a significant difference in terms of university, class and gender variable, but not in terms of the type of high school graduated variable.

Key Words : Vocational Music Education, Music Teacher Candidate, Individual Voice Training, Motivation.

Number of Pages : 43

Advisor : Prof. Dr. Damla BULUT

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI.....	II
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	III
İMZA	III
KABUL VE ONAY	IV
TEŞEKKÜRLER	V
ÖZ.....	VII
ABSTRACT	VIII
İÇİNDEKİLER	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XI
SİMGELER VE KISALTMALAR	XII
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi	4
1.2.1. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. İlgili Yayın ve Araştırmalar	6
İKİNCİ BÖLÜM	15
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	15
2.1. Eğitim	15
2.2. Müzik ve Müzik Eğitimi	17
2.5. Ses	19
2.6. Ses Eğitimi.....	20
2.8. Motivasyon Kuramları	24
2.8.1. Davranışçı Kuram	24
2.8.2. Bilişsel Yaklaşım.....	25
2.8.3. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı.....	25
2.8.4. Hümanistik (İnsancıl) Yaklaşım	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	26
III. YÖNTEM	26
3.1 Araştırmanın Modeli.....	26
3.2 Evren ve Örneklem	26

3.3 Veri Toplama Araçları.....	27
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	31
IV. BULGULAR.....	31
BEŞİNCİ BÖLÜM	36
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	36
5.1 Sonuç ve Tartışma	36
5.2. Öneriler	38
KAYNAKÇA	39
EKLER.....	44

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Üniversiteler.....	27
Tablo 2.	Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Fakülte	27
Tablo 3.	Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf.....	27
Tablo 4.	Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyeti	27
Tablo 5.	Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Mezun Olduğu Lise Türü	27
Tablo 6.	Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği Puanları Üzerindeki Normallik Dağılımlarına İlişkin Shapiro-Wilk-W Normallik Testi.....	29
Tablo 7.	Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Genel Motivasyon Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistik.....	31
Tablo 8.	Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Üniversite Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin one-way ANOVA Testi	33
Tablo 9.	Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Sınıf Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin one-way ANOVA Testi	33
Tablo 10.	Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin t-testi	34
Tablo 11.	Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Mezun Oldukları Lise Türü Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin one-way ANOVA Testi.....	35

SİMGELER VE KISALTMALAR

\bar{x}	Aritmetik Ortalama
Akt.	Aktaran
ANOVA	Tek yönlü varyans analizi
BSE	Bireysel Ses Eğitimi
Çev.	Çeviren
f	Frekans
GSL	Güzel Sanatlar Lisesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
N	Öğrenci Sayısı
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
ss	Standart Sapma
t	t- Testi tablo değeri
α	Cronbach Alpha

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Toplumlar uygarlaştıkça, sözcükler çoğalmış ve gelişmiş, bugün bile kullandığımız jest hareket ve mimiklerle de birleşerek dili, daha ileri bir anlatım gücüne ulaştırmışlardır. Sözcükler ve sesler arasında daha etkin bir iş birliği kurarak etkiyi yoğunlaştırmak isteyen insan, bununla da yetinmeyerek, müziğe başvurmuştur. Müzik, birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatıdır (TDK, 2018). Köken bilimsel olarak ise Eski Yunanca *mousikē* (μουσική): Müz (mousa), yaratıcılık, ilham ve bunların tanrıçası perisi anlamına gelir (Yücel, 2014).

Bulut'a göre (2008) müzik, o toplum hakkında ulaşılmak istenen çeşitli bilgileri, önemli belirleyici kesitleri bünyesinde bulunduran temel bir kültür ögesidir. Uçan'a (1997) göre müzik ise insanların yaşantısında vazgeçilmez bir yere sahip olan, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (s. 10). Dolayısıyla yaşadığımız karmaşadan bizi biraz olsun uzaklaştıracak, sağlıklı düşünceye yaklaştıracak şey, kulağımıza seslenen ve ruh halimizi hemen değiştirme gücüne sahip olan, müziktir (İlyasoğlu, 1996).

Müzik, eğitim yoluyla toplumun tüm bireyelerine ulaşabilmekte ve belirtilen etkilerini aktarabilmektedir. Uçan'a (1997) göre müzik eğitimi, "müziksel davranış kazandırma ya da müziksel davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (s. 176). Müzik eğitiminin amacı, bireyin müzik yeteneğini geliştirmek, müzik kültürü kazanmasını sağlamak, müzikten yararlanabilmesini ve müziği hem hobi hem de bir meslek olarak tercih etmesine olanak tanımadır. Toplumsal yönden bakıldığında ise ortak müzik kültürünün korunması, pekiştirilmesi, çağdaş müzik kültürünün kazandırılması ve ortak değerlerin güçlendirilmesi yine müzik eğitimi ile olanaklıdır (Küçüköncü, 2006). Belirtilen amaçlara ulaşabilmek için etkili ve verimli müzik eğitimi süreçlerinin planlanması gerekmektedir. Bu nedenle, müzik eğitimi yetkin müzik öğretmenleri tarafından yapılmalıdır.

Macar etnomüzikolog Vikar: “Başarılı bir öğretmen olmak için üç şeye sahip olunmalıdır.” demiştir. Bunlar, uygun bir metot, iyi nitelikli materyal, mantık ve duyguya sahip bir kişilik şeklinde iyi öğretmene ilişkin bir tanım yapmaktadır (aktaran Yiğit, 2000). Dolayısıyla müzik eğitimi vermek üzere mesleki müzik eğitimi alan öğretmen adayları, orta dereceli okullar ile meslek okullarında, müzik derslerini okutacak, müzik eğitimi çalışmalarını yönetecek ve çevrelerine bu alanda rehber olabilecek nitelikte müzik öğretmeni sıfatıyla yetiştirilmektedir (MEB’den aktaran Yayla, 2006).

Cumhuriyet döneminde, her alanda olduğu gibi, müzik eğitimi alanında da girişimlerde bulunulmuş, müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla 1 Eylül 1924’te, Ankara’da Musiki Muallim Mektebi kurularak, aynı yıl öğrenime başlanmıştır. Batılılaşmanın bir gereği olarak, müzik eğitiminde önceleri Fransız, daha sonra Alman okul programları ağırlık kazanmıştır. 1938 yılında, Gazi Eğitim Enstitüsü’nde, Musiki Muallim Mektebi’nden ayrılarak, bağımsız bir “Müzik Bölümü” kurulmuştur. Günümüzde farklı kademelerde genel müzik eğitimi vermek üzere müzik öğretmeni yetiştiren kurum olarak karşımıza eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dalları çıkmaktadır.

Türkiye’de müzik eğitimi alanında yapılan araştırmalarda; ortaöğretim düzeyindeki müzik öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin büyük ölçüde öğretmenin ve öğrencinin sesine dayandığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Süer, 1980). Çünkü, “Müzik eğitiminde en çok kullanılan, en etkili ve yararlı araç, insan sesidir” (Ekici, 2008, s. 338). Dolayısıyla, müzik öğretmenlerinin derslerinde iletişim aracı olarak kullandıkları en büyük yardımcı sesleridir denilebilir. Her müzik eğitimi alanında olduğu gibi ses eğitiminde de farklı öğretim programları uygulanarak günümüze gelinmiştir.

Ses eğitimi 1970’li yıllardan itibaren müzik öğretmenliği programlarında değişik ad ve sürelerle yer alan almıştır. Bu programlara göre:

- 1969/70-1977/78 yılları arasında uygulanan Gazi Eğitim Enstitüsü (3 yıllık) Müzik Bölümü Müfredat Programında “Ses Eğitimi (Şan)” adı altında birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta tek öğrenci ile ve haftada iki defa yarım saat olmak üzere haftada 1 saat,

- 1979-1981 yılları arasında Gazi Yüksek Öğretmen Okulunda uygulanan Müfredat programında ise 1. ve 2. sınıflarda toplu sınıf dersi olarak ve haftada 2 saat,
- 1978/ 79- 1981/ 82 yılları arasında uygulanan programda bireysel söyleme dersi, tüm öğrencilere kazandırılması yerine ana dalı şan olarak belirlenen öğrencilere kazandırılması gereken bir beceri dersi olarak yer aldığı (Uçan, 1982),
- 1981-1993 yılları arasında Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programında ise ana çalgısı şan olmayan öğrencilere “Bireysel Söyleme (Şan)” adı altında 1. ve 2. sınıflarda bir öğrenciyle 1 saat,
- 1993-1998 ses eğitim ve öğretim programlarındaki ses eğitimi dersinin, Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde Çalgı Eğitimi ve Müzik Kuramları Anabilim Dalı öğrencilerine “Bireysel Söyleme” adı altında 1. ve 2. sınıflarda 2 öğrenci ile 1 saat,
- 1998-2002 yılları arasında Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü/Müzik Öğretim Programı Ana dalında ise “Bireysel Ses Eğitimi I-II” olarak sadece 1. sınıfta haftada 1 saat, 1 öğrenciyle belirlenen bir ders bulunduğu görülmüştür,
- Günümüzde bireysel ses eğitimi dersi, bir yıl haftada bir saat ve bir öğrenci ile zorunlu ders olarak devam etmektedir.

Öğretmen yetiştiren programların tüm derslerinde olduğu gibi bireysel ses eğitimi (BSE) dersinde de öğrenci başarısı kuşkusuz öğrencinin derse motivasyonuna bağlıdır. Fidan’a (1985) göre motivasyon belli durumlarda belli amaçlara ulaşılması ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duygusal bir yükselmeye (coşku, istek) neden olan ve davranışları yönlendiren “itici güç” tür (aktaran Özevin, 2006). Belli durumlarda, belli amaçlara ulaşılması ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duygusal bir yükselmeye neden olan ve davranışları yönlendiren içsel ve itici güç olarak tanımlanan motivasyon, öğretmen ve öğrencilerin okuldan daha çok haz duymalarına imkan sağlar (Öncü, 2004). Motive olmuş öğrenciler; okula karşı pozitif

düşünceye sahip olup ve okulu tatmin edici bulma, güç görevlerde ısrarcı olup az sayıda yönetim problemlerine neden olma ve bilgiyi derinlemesine işleme davranışlarına sahip olurlar (aktaran Akbaba, 2006). Bunların yanında, motive olmuş öğrenci, öğretmeni için, önemli bir iş doyum kaynağı olduğu gibi sınıf işleyişine de olumlu katkıda bulunabilmektedir (Yüksel, 2004).

Belirtilen görüşlerden hareketle öğrencilerin BSE dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinin BSE derslerinin eğitim sürecinin niteliğinin artırılmasında önemli bir gereklilik olduğu söylenebilir. Bu nedenler ile araştırmada müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyon düzeyleri incelenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın ana problem cümlesi “Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonları nasıldır?” olarak tespit edilmiştir.

1.2.1. Alt Problemler

Araştırmanın ana problemine bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik genel motivasyon düzeyleri nasıldır?
2. Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının üniversite değişkeni açısından farklılık durumu nasıldır?
3. Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının sınıf değişkeni açısından farklılık durumu nasıldır?
4. Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılık durumu nasıldır?
5. Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının mezun olunan lise türü değişkeni açısından farklılık durumu nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersine yönelik motivasyonlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada, farklı üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin BSE dersine yönelik motivasyon durumları tespit edilmiş ve söz

konusu motivasyonlarının; öğrenim gördüğü üniversiteye, sınıf düzeyine, cinsiyete, mezun olunan lise türüne göre farklılık durumu ortaya konmuştur.

1.4. Araştırmanın Önemi

Motivasyon, diğer derslerde olduğu gibi BSE dersinde de öğrencilerin derse ilgisini, öğrenme isteğini, başarısını, performansını ve yaratıcılığını önemli ölçüde etkilemektedir. Öğrencilerin BSE dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesi, eğitim sürecinin değerlendirilmesi ve doğru yönlendirilmesi açısından önemli ve gereklidir.

Bu nedenle, araştırma, müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının farklı değişkenlere göre incelenerek, söz konusu motivasyon düzeylerinin belirlenebilmesine imkân vermesi bakımından önemlidir. Bunun yanında araştırma müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyon durumunu inceleyen ve BSE dersinde de öğrencilerin derse ilgisini, öğrenme isteğini, başarısını, performansını ve yaratıcılığını önemli ölçüde etkileyen motivasyon düzeylerini belirleyen ilk çalışma olduğu için de önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmada,

1. İzlenen yöntemin araştırma problemini çözmek için uygun olduğu,
2. Veri toplama araçlarının bu araştırma için geçerli ve güvenilir olduğu,
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin BSE Dersi Motivasyon Ölçeği'nde yer alan sorulara içtenlikle yanıt verdiği,

sayıtlarına dayandırılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma,

1. 2018-2019 eğitim öğretim yılı ile,
2. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Güzel

Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan BSE dersini alan öğrenciler ile sınırlıdır.

1.7. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bu bölümde konuya ilişkin yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Bu bağlamda araştırma konusuyla ilgili olarak 2004-2018 yılları arasında yapılmış olan 2 yüksek lisans, 12 makale ve 2 bildiri olmak üzere toplam 16 ilgili araştırmaya ulaşılmıştır.

Günel (1999) çalışmasında piyano eğitimi alan ergen ve yetişkinlerin eğitim süreçlerinde piyano derslerine karşı var olan motivasyonlarının düzeyini, motivasyonlarının ne kadarının otantik ne kadarının yalancı motivasyondan oluştuğunu ve motivasyonu büyük ölçüde etkileyen, öğrencilerin kendi müzikal yetenek ve becerilerine yönelik olan uzmanlar tarafından yeterli olduğu kabul edilen algılarını ölçmek amacıyla, piyano eğitiminde ve istenirse başka alanlarda da kullanılmak üzere, ölçek oluşturma esaslarına uygun bir şekilde "Piyano Eğitiminde Motivasyonu Değerlendirme Ölçeği (PEMDÖ)" adı altında bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçek en az 1 yıl piyano eğitimi almış ergen ve yetişkinler için yeterlidir, ölçek dolaylı, kendini değerlendirme ölçeğidir. Uygulamasında zaman sınırlaması yoktur. Likert (aşamalı sınıflama) tipinde oluşturulan ölçekte toplam 39 soru maddesi bulunmaktadır. Ölçek Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği ABD ve İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında toplam 44 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeği geliştirme aşamasında ölçek geliştirme aşamalarında yer alan geçerlik-güvenirlilik çalışmalarının çoğunluğu uygulanarak sonuçlar çeşitli istatistiksel işlemlere tabi tutulmuştur. Sonuç olarak öğrencinin başarısını belirlemede ölçek büyük oranda geçerli ve güvenilir bulunmuştur. Araştırmada sonuçlar hakkında bilgi ile bu sonuçları destekleyen önerilerde bulunulmuştur.

Özevin (2006) çalışmasında öğrencinin yaratıcılığını, başarısını, ilgisinin devamlılığını ve çalışmalarında ortaya bir ürün koymasını etkileyen motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılabilecek bir motivasyon ölçeği geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmada ölçek maddelerinin oluşumuna temel oluşturması amacıyla Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinden, "Oyun, Dans ve Müzik Dersine Motive Olabilmeniz İçin Beklentileriniz" başlıklı bir kompozisyon

yazmaları istenmiştir. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanmış ve motivasyonla ilgili olduğu düşünülen görüşler saptanmıştır. Önceden geliştirilmiş motivasyon ölçeklerinden (Acat, tarihsiz) ve ilgili literatürden yararlanarak, seçilmiş olan görüşlerle 42 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçek maddeleri oluşturulurken ifadelerin yalın ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Motivasyon ölçeği Likert tipi ölçek model alınarak hazırlanmıştır. Likert tipi ölçekler, bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayanır. Likert tipi ölçek modeline uygun olarak “Oyun, Dans ve Müzik” dersine ilişkin motivasyon ölçeğindeki her bir ifade için beş kategori belirlenmiştir. Öğrencilerin, ölçekteki ifadelere katılma derecelerini, “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “az katılıyorum”, “katılıyorum” ve “çok katılıyorum” kategorilerinden birini seçerek belirtmeleri planlanmıştır. Hazırlanan materyale, ölçeğin amacını, madde sayısını ve cevaplama şeklini belirten bir yönerge yazılmış ve 42 madde bu yönergenin altına sıralanmıştır. Böylece motivasyon ölçeği ön deneme formu oluşturulmuştur. Ön deneme formu, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalında eğitim gören ve “Oyun, Dans ve Müzik” dersini almış 160 öğrenciye uygulanmıştır. Bu araştırma sürecinde elde edilen veri ve bilgilere dayanarak, kendini özgürce ifade edebilen, yaratıcı, estetik ve müzikal birikimi olan öğretmen adaylarını yetiştirmeye olanak sağladığı düşünülen “Oyun, Dans ve Müzik” dersinin tüm üniversitelerde amacına uygun olarak uygulanmasının, müzik öğretmenlerinin niteliğini artıracığı düşünülmektedir.

Akbaba (2006) çalışmasında günümüzde öğretmenlerin, öğrencilerin sınıf içi davranışlarını kontrol etme ve sınıf disiplinini sağlamada büyük sıkıntılar çektikleri gerçeği göz önüne alınarak öğrencilerin motivasyon düzeylerini yükseltmek amaçlanmıştır. Eğitim kurumlarında öğrencilerin bazılarının derse, konuya ya da karşılaşılan probleme çözüm üretmede istekli oldukları gözlenirken, diğer bazı öğrencilerin ise derslerde isteksiz oldukları, karşılaştıkları problemlere çözüm üretmede mücadele etme yerine daha çok kaçmayı seçtikleri görülmektedir. Öğrenciler arasındaki bu farkın oluşumuna etki eden nedenlerin başında motivasyonun (güdülenme, isteklendirme) yer aldığı görülmektedir.

Özgüngör ve Kapıkıran (2008) çalışmasında Güzel Sanatlar Eğitimi lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerindeki başarı durumlarını ve başarılarına etki eden etkenlerin ne olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın birinci aşamasında Güzel Sanatlar Eğitimi lisans programına devam eden öğrenciler ile eğitim fakültesinin diğer bölümlerine devam eden öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerindeki başarı düzeylerin karşılaştırılması amacıyla Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Müzik Eğitimi ABD, Resim Eğitimi ABD, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği lisans programlarında kayıtlı tüm öğrencilerin (toplam 5540) eğitim fakültesinin tüm bölümlerde okutulan ortak zorunlu formasyon derslerinin her birinden aldıkları yıl sonu başarı puanları karşılaştırılmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasının verileri Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2004-2005 bahar döneminde Rehberlik ve Sınıf Yönetimi derslerini alan toplam 409 öğrenciden sağlanmıştır. Araştırmaya 157 erkek ve 252 bayan öğrenci katılmıştır. Güzel Sanatlar Eğitimi öğretmenliği lisans programlarına devam eden öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin başarı puanlarının diğer bölüm öğrencilerinin başarı puanlarından düşük olduğu; bu bulguların olası nedenlerine ışık tutmak amacıyla yapılan analizlerle Müzik ve Resim Eğitimi ABD’nda eğitim alan öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine diğer bölüm öğrencilerinden daha az değer verdiği; derse verilen düşük değer de öğrencilerin içsel motivasyonları ve derin strateji kullanımları ile negatif yönde ilişkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kocaarslan (2009) çalışmasında müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin birbirleriyle olan bağıntılarını anlamak ve bu bağıntıların hangi değişkenler dahilinde farklılıklar gösterebileceğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Survey yöntemi ile yapılan bir alan araştırması olan bu çalışmanın örneklemini Maltepe Gülensu İlköğretim Okulu (n=203) ve Yakacık Doğa Koleji (n=128) dördüncü, beşinci, altıncı yedinci ve sekizinci sınıf ilköğretim öğrencileri olmak üzere toplam 331 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada 4 temel veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar, Schmitt (1979)’in “Müzikal Özgüven Ölçeği”, Asmus (1989) tarafından geliştirilen “Müzikal Motivasyon Ölçeği”, “Müzik Dersi Tutum Ölçeği” ve kişisel bilgiler elde etmek amacıyla oluşturulan “Öğrenci Bilgi Formu”dur. Araştırma, uygulanan “Müzikal

Özgüven” ve “Müzikal Motivasyon” ölçeklerinin Türkiye’deki ilköğretim okullarında ilk kez uygulanması bakımından önem arz etmektedir. Araştırmanın istatistiksel analizlerinde Bağımsız Grup t-Testi, Kruskal Wallis-H Testi, Mann Whitney-U Testi, yüzde - frekans analizleri ve korelasyon teknikleri kullanılmıştır. Cinsiyet değişkeninin ve öğrencinin kendisine ait bir enstrümana sahip olmasının hem müzikal özgüveni, hem motivasyonu etkilediği; motivasyonu etkileyen bir diğer etkenin sıklıkla konsere gitmek olduğu; ailelerin ekonomik düzeylerinin çocukların müzik dersine ilişkin tutumlarında ve müzikal özgüvenlerinde etkili olduğu; müzik dersine ilişkin tutumun, okuldaki fiziki ve sosyal koşullara göre şekillenebildiği; okul dışında müzikle ilgilenme, bir müzik yarışmasına katılmış olma ve yaş değişkenlerinin bu üç kavramdan herhangi birini etkilemediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sungurtekin (2010) çalışmasında motivasyonu genel olarak tanıma, çalgı eğitiminde motivasyonun yerine, gelişim çağında ve üniversite düzeyindeki çalgı eğitimi öğrencilerine model almaya, çalgı eğitiminde öğretmen ve öğrenci güdülemedeki rolünün önemini ortaya çıkartmak bağlamında motivasyonun bireylerin gelişim süreçlerinde ne kadar etkili ve yararlı olduğu, aynı zamanda da müzik eğitimi kapsamında yer alan çalgı eğitiminde de başarı sağlama yolunda ne derece öneme sahip olduğunu ortaya çıkartmak amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, motivasyonun çalgı eğitiminde başarı ile ilişkili en önemli özelliklerden biri olduğu söylenebilir. Waxman (1996), başarısız olan öğrenci sayısının fazla olmasını eğitimde en başta çözülmesi gereken sorunlardan biri olarak gösterirken, (Vega, 2001) eğitim-öğretim ortamları sınırları içerisinde, güçlükleri yenmede daha açık olan ve algılama güçlerini toparlayan öğrencilerin, bunu yapamayan öğrencilere oranla anlamlı derecede daha yüksek bir güven duygusuna ve motivasyona sahip olduklarını belirtmektedir

Modiri (2010) çalışmasında “Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonları ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki” araştırma, öğrencilerin piyano dersi motivasyonları ile kişilik özellikleri arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya, Karadeniz Teknik Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencileri (n=45) katılmışlardır. Araştırma genel tarama modelindedir. Veri toplama aracı olarak

öğrencilerin kişilik özelliklerini belirlemede Bacanlı (2009) tarafından Türkçeye uyarlanmış 40 çift uçlu maddeden oluşan ACL- Sıfat Tarama Listesi [Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)]; piyano dersi motivasyonlarını belirlemek için ise Günal (1999) tarafından geliştirilen PEMDÖ (piyano eğitiminde öğrenci motivasyonunu değerlendirme ölçeği) kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 programı ile istatistik analiz yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin piyano dersi motivasyonu ile kişilik özellikleri arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varılmış

Özmenteş'in (2013) çalışmasında çalgı öğretmenlerinin çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performansına yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları Antalya'da çeşitli branşlarda çalgı dersleri veren 6 öğretmenden oluşmuştur. Katılımcıların seçilmesinde çaldıkları çalgı, cinsiyet, çalıştıkları kurum ve mezun oldukları okul türü açısından çeşitlilik göstermeleri koşulu aranmıştır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Bu doğrultuda veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre görüşmeye katılan öğretmenlerin her birinin çalgı eğitiminde motivasyon ve performans konusunda öğrenci-öğretmen iletişimi, öğrenci ile empati kurabilme ve her öğrenciye farklı yaklaşımlarda bulunabilme konularında birbirleri ile örtüşen söylemlerde buldukları, öğrencilerin çalgılarında başarılarını ise yetenek ve çalışma, kararlı bir kişiliğe sahip olma gibi kişisel özellikler başta olmak üzere birçok farklı nedene bağladıkları görülmüştür.

Başaran ve Dedeoğlu Orhun (2013) çalışmasında öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin motivasyonlarını etkileyen faktörleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma evreni Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenimine devam eden öğretmen adaylarıdır. Bu evrenden toplam 291 öğretmen adayına ulaşılmış ve araştırmacılar tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın birinci bölümünde, motivasyon ve mesleki motivasyon konuları tartışılmıştır. İkinci bölümde ise araştırmanın yöntemi tanıtılmış; üçüncü bölümde araştırma sonucu elde edilen bulgular, tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır. Son bölümde ise, araştırmanın sonuçları verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının motivasyonları mesleğin zorluğu ve ekonomik getirisinin düşüklüğünden çok etkilenmemektedir. Öğretmen adaylarının

mesleki motivasyonlarını düşüren temel faktörler, MEB ve ülke yöneticilerinin ayrıca toplumun, mesleğin değerini anlamaması ve Kamu Personeli Seçme Sınavının içeriği ve uygulanış ilkeleridir.

Ada, Akan, Ayık ve Yalçın (2013) çalışmalarında, sınıf öğretmenlerini motive eden ve onların motivasyonunu bozan iç ve dış motivasyon etkenlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmada çalışmanın doğasına uygun olarak nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Toplanan veriler nitel veri analiz yaklaşımlarından içerik analizi ile çözümlenmiştir. İlkokullar da görev yapmakta olan 19 sınıf öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak görüşme yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin motivasyon etkenlerini ortaya çıkarmak için yapılan bu araştırmada, 63 dışsal motive edici etken, 19 içsel motive edici etken, 82 motivasyon bozucu dışsal etken, 9 motivasyonu bozucu içsel etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin motive olmaları ve buna bağlı olarak çalışmalarında başarılı olabilmeleri için güçlü ve güven telkin edici bir yönetici desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. İfade edilen etkenlerin daha çok insan ilişkileri ve insan nitelikleriyle ilgili olduğu görülmektedir. Sosyoekonomik durumu düşük olan bölgelerde sınıf öğretmenlerinin motive olmak için güçlü ve güven telkin edici bir yönetici desteğine, doyum verici insan ilişkilerine ve başarılı olma duygunu yaşama gibi sosyal gereksinimlere ihtiyaçları olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Korkmaz (2004) çalışmasında müzik öğretmenlerinin motivasyon kaynaklarının, okullarında var olan duruma göre belirlenmesi ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır; araştırmanın evrenini İstanbul ili Anadolu Yakasındaki özel ve devlet ilköğretim ve ortaöğretim okulları oluşturmuştur. Küme örnekleme yoluyla ilçeler tespit edilmiş ve her ilçede kaç özel, kaç devlet ilköğretim ve ortaöğretim okulu olduğu saptandıktan sonra her grubun %15'i alınarak 65 (10 özel, 55 devlet) ilköğretim okulu ve 29 (11 özel, 29 devlet) ortaöğretim okulu olmak üzere genel toplamda 94 okul belirlenmiştir. Bu okullarda görev yapan 100 müzik öğretmenine ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Motivasyon Kaynakları Anketi” ve “Maslach Tükenmişlik Ölçeği” kullanılmış; verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımları, aritmetik ortalamalar, standart sapmalar alınmış, uygun olan yerlerde “t” testi, varyans analizi ve sheffe testi uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre müzik öğretmeni motivasyon

seviyelerinin ve mesleki tükenmişlik seviyelerinin düşük olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Girgin (2015) çalışmasında, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik motivasyonlarını belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 25 madde ve üç alt boyuta sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa değerleri sırasıyla; motivasyonsuzluk 90, başarı motivasyonu 88, çalışma motivasyonu 76'dır. Ölçeğin bütünü Cronbach Alfa değeri 77'dir. Açıklayıcı faktör analizinin ardından doğrulayıcı faktör analiziyle 3 faktörlü yapı sınanmış ve modelin oldukça iyi uyum indekslerine sahip olduğu görülmüştür. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, Bireysel Çalgı Dersi Motivasyon Ölçeği'nin müzik öğretmeni adaylarının çalgı derslerine yönelik motivasyonlarının belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Herdem (2016) çalışmasında, öğretim elemanı görüşlerine göre keman eğitiminde öğrencilerin motivasyonlarının artırılmasına yönelik yaklaşımların değerlendirilmesini amaçlamıştır. Nitel verilerin değerlendirilebilmesi amacıyla araştırma tekniği olarak "içerik analizi" kullanmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki 22 üniversitenin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda keman eğitimi veren öğretim elemanları oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, yedi coğrafi bölgeyi içine alacak şekilde 10 üniversiteden 22 öğretim elemanı oluşturmuştur. Örneklem grubundaki öğretim elemanlarından 20 si ile yüz yüze, 2 si ile telefonla "Keman öğretiminde öğrencilerin motivasyonlarının artırılmasına yönelik yaklaşımlarına ilişkin yarı yapılandırılmış görüşme soruları" sorulmuş, görüşmelerin kayıtları alınmış, bu kayıtlar metinleştirilip Nvivo programına girilerek elde edilen verilerin kodlamaları ve analizi yapılmıştır. Bulgulara göre; öğretim elemanlarının motivasyon artırmaya yönelik olarak öğrencilere en çok önerdiği/izlediği yollara ilişkin öne çıkan görüş "Öğrencinin konserle performansını sergilemesini sağlama" dır. Motivasyon artırmaya yönelik önerilen diğer dikkat çeken görüşler ise; "Öğrenciye çalgısını ve çalgı çalmayı sevdirmeye çalışma, öğrenciyi yeteneğine, düzeyine ve ilgisine göre yönlendirme, ona yol gösterme, öğrenciye örnek eserler dinletme, öğrenciye pozitif

geribildirimde bulunma, öğrencinin özgüvenini artırma, öğrencinin sosyal etkinliklere katılımını teşvik etme” şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Ekinci (2017) çalışmasında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ve öğrenim gördükleri alanı tercih etmelerinde etkili olan içsel ve dışsal motivasyonel etkenlerin etkisini adayların görüşlerine göre belirlemeyi amaçlamıştır. Bu betimsel çalışmanın örneklemini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi 449 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Mayr (1998) tarafından geliştirilen ve Atav ve Altınoğlu (2013) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği' nin örnekleme 2015-2016 Güz yarısında uygulanması ile elde edilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel istatistikler, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey HSD kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları öğretmen adaylarının meslek ve alan seçiminde içsel motivasyon etkenlerinin yüksek düzeyde etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının meslek ve alan seçiminde dışsal motivasyon etkenlerinin orta düzeyde etkili olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar öğretmen eğitiminde içsel ve dış motivasyon etkenlerinin birlikte dikkate alınması gerektiğini işaret etmektedir.

Ekici (2017) çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılacak bir motivasyon ölçeği geliştirmeyi amaçlamış; ölçek geliştirildikten sonra 41 maddeden oluşan ön deneme formunun 200 kişiye uygulanması ardından yapılan analizler sonucunda, madde-test korelasyon katsayısı 0,30'dan düşük olan ve faktör analizi sonucunda faktör yük değeri 0,45'ten düşük olan maddeler ölçekten atılmıştır. Kalan 28 maddenin analizi sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, “BSE Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği” nin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir. Geçerliliği ve güvenirliği saptanan bu motivasyon ölçeğinin, eğitim sürecinin değerlendirilmesi ve doğru yönlendirilmesine katkı sağlayarak müzik öğretmeni adaylarının niteliğini artıracığı, BSE dersi öğretim elemanlarına ve araştırmacılara yararlı olacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sürücü ve Ünal (2018) çalışmasında öğretmenlerin öğrenci motivasyonunu artıran ve azaltan davranışlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseninde yürütülmüştür. Çalışma grubunu Necmettin

Erbakan Üniversitesi'nde pedagojik formasyon eğitimi alan ilahiyat fakültesi öğrencisi ya da mezunu 294 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu anket formu ile toplanmıştır. Veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Analiz sonucunda, öğretmenlerin kişisel ilgi, hazırlık/planlama, yüksek başarı beklentisi, coşku, eşitlik-adalet, tutarlılık, açık sınıf iklimi, alan bilgisi ve dikkat çekme davranışlarının öğrenci motivasyonunu artırdığı; coşkusuzluk, gözde öğrenci, tutarsızlık, kapalı sınıf iklimi, şiddet -fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve pasif saldırganlık, ulaşılmazlık, yetersizlik, sınıf kontrolü, mizah duygusu, insan ilişkileri, konuşma sorunları, alan bilgisi davranışlarının öğrenci motivasyonunu düşürdüğü sonuçlarına ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak öğretmenlere, öğretmen yetiştiren kurumlara ve okullara yönelik öneriler getirilmiştir.

Yılmaz (2018) çalışmasında Öz-Belirleme Kuramı'nı model alan bir motivasyon ölçeğini literatüre kazandırmayı amaçlamış; geliştirilen "Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği (ÜÖMÖ)", içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk boyutlarını kapsayan 26 maddeden oluşmaktadır. Varimax rotasyonu ile yapılan faktör analizi sonucu ölçeğin üç ana faktörü karşıladığı görülmüştür. Ayrıca ölçeğin iç tutarlık katsayısı ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısının da yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliğine bakmak için Akademik Motivasyon Ölçeği (AMÖ) ölçüt olarak kullanılmıştır. Korelasyon analizlerinin sonuçları, ÜÖMÖ ve AMÖ alt ölçeklerinin ve toplam puanlarının anlamlı düzeyde korelasyon gösterdiğini göstermiştir. ÜÖMÖ faktörleri cinsiyet açısından karşılaştırıldığında, erkeklerin kadınlara göre daha yüksek motivasyonsuzluk puanına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmaya derinlik kazandırmak ve kuramsal araştırmayla ilgili alt boyutların daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla ilgili kavramlar ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim toplumdaki bireylerin niteliklerini belirleyen temel dayanaklardan birisidir. Bunu için, bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede, en etkili süreçlerin başında eğitim gelir. Çünkü bir toplumun her yönüyle gelişmesinde ve kalkınmasında insan, insanın biçimlendirilmesinde de eğitim önemli bir rol oynadığından, bir toplumu oluşturan insanlar istedik özelliklere sahipse, o toplum istedik bir toplum haline gelir (Tekin, 1982). Bu bağlamda da eğitimin ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Yaygın tanımıyla eğitim “bireyde istedik davranışlar oluşturma sürecidir” (Senemoğlu, 2004, s. 85). Ancak bu kavramın kaynaklarda pek çok farklı tanımı bulunmaktadır.

Kippert (1974) eğitimin, insanın iç dünyasının dışa açılması, dolayısıyla organik tabiatındaki teklığın işlenerek psikolojik bir “tek başlılık” olan şahsiyet haline gelmesini sağlamak için gösterilen çaba olduğunu öne sürer. Bu anlayışın, ferdin kendi gelişme kapasitesi ve gelişme kanunu içerisinde mükemmelleşmesi, şahsiyetli hale gelmesi olarak değerlendirmektedir. Bu ifade, eğitimin, insanın doğuştan getirdiği ve potansiyel halde bulunma, kişiliğini kinetik bir şahsiyet haline getirme süreci olarak da değerlendirilebilmektedir (aktaran Akyüz, 1991).

Lock (1690) bilgi teorisi ile ilgili olarak; bilginin tek kaynağını “tecrübe” olarak ele alır. “İnsan zihni doğuştan herhangi bir fikre sahip değildir, dolayısı ile insan zihni doğuştan boş bir levhadır. İnsan, bilgisini duyuşsal yolla elde eder” fikrini öne sürmüştür. Freud’a göre, doğuştan organik tabiatın dışında bir şey getirmeyiz. Her şeyi sonradan kazanırız. Belki bazı kabiliyetlerin varlığı kabul edilebilir. Ancak bunlar da bir sinir sistemi içindeki bazı parçalardır. Bu nesnelci düşünörlere göre

eğitim, kişinin kabiliyetlerinin en yüksek seviyeye çıkarılması işidir (aktaran Senemoğlu, 2004).

Pestalozzi'nin eğitim tanımı, "Eğitim, sadece insanın gelişmesine yardım etmek faaliyeti olarak düşünülmemelidir. Bununla birlikte insanın hayatını yaşamak ve bunu sevk ve idare etmek sanattır. Yaşamayı oğretmek bütün eğitim sistemlerinin başta gelen görevidir" (Dolch, 1960, s. 54). Jaspers'a (1957) göre eğitim, ferdi bir aile babası, bir birliğin yesi, bir iş yerinin yöneticisi yapma içi şeklinde dir. Ziya Gökalp eğitim kelimesini "Bir toplumda yetişmiş neslin, henüz yeni yetişmeye başlayan nesle fikirlerini ve hislerini vermesidir" şeklinde tanımlar. Durkheim ise eğitim kavramına sosyal açıdan bakanların başında gelir. Ona göre "eğitim, yetişkin nesiller tarafından, sosyal hayata henüz hazır olmayanlara tatbik edilen bir tesirden" ibarettir. Bu durumda eğitim; yetişkin neslin, bir plan ve gayeye göre yetişmekte olan nesillerin gelişimini sağlamaktır. Eğitimin bir süreç olduğuna ilişkin tanım da şöyledir: "Eğitim, fertlerin zihinlerini yeryüzünde ahlka dayalı sosyal düzen kurmalarını sağlayacak tarzda şekillendirme sürecidir" ("Dmy Felsefe", 2019).

Dolch (1960) alışmasında eğitim tanımını bir düzeltme, bir değer yaratma, iyiye, güzele doğru değiştirme, mükemmelleşme, yetişmeye terk etme, insan ruhunun daima canlı ve taze kalmasını sağlama gibi kavramlarla açıklamaya yönelik tanımlar yaparken; Thomas von Aquin, Leibniz ve Kant'daki, bitme, tamamlama, olgunlaşma ve Herbart'daki, "mükemmelleşme" sözlerinin içerdiği anlamın, eğitimin tanımından başka bir şey olmadığını ortaya koymaya çalışmaktadır. Ayrıca iyiye, güzele, doğruya yönelme sözü, ister istemez Fischer'in (1968) "insanı, şehvi ve geçici arzular dünyasından ebedi değerler dünyasına götürme içi" şeklinde belirttiği eğitim tanımını da akla getirmektedir (Akyüz, 1991, s. 17). Varış (1985) alışmasında son devir nl Amerikan eğitim düşünürü Dewey'in eğitim tanımını "Eğitim hayata hazırlık değil, yaşantıların devamlı suretle yeniden oluşumudur. Eğitim sosyal bir süreçtir" şeklinde tarif etmektedir (s. 35). Bu nedenle çocuklarımıza verilen eğitim onların gelecekte en iyi şekilde kullanabilecekleri ve başarıya dnştrecekleri birikim olmalıdır (Kıncal, 2006, s.3).

Tüm bu görüşler ekseninde hemen hemen bütün eğitim düşünürlerinin, eğitimin ne demek olduğunu kendi felsefi temelleri ekseninde ortaya koydukları söylenebilir.

Eğitimin bir araç olarak kullanıldığı en önemli kültür ögesi olarak karşımıza müzik çıkmaktadır.

2.2. Müzik ve Müzik Eğitimi

Müzik, “Yunanca *musike techne*: meleklerin sanatı anlamına gelir. Bu deyim müzik sanatına yüceltici bir anlam yükler. Bütün sanatlar gibi müziğin de insan-üstü gibi görünen yaratıcı gizleri vardır; ancak onları açıklığa kavuşturmak için müzik sanatını bütünüyle kavrayan nesnel ve yalın bir tanımdan yola çıkmak gerekir: Doğanın sunduğu ses malzemesini seçmek, onlara düzen vermek ve elde edilen “müzik sesleri” ile bileşimler yaratmak üzere, insanın hayatla bağlantılı olarak tasarımıladığı, bilişsel, devinişsel, ve duygusal üretimdir” (Say, 2002 s. 357).

Keammer’a göre müzik, farklı kültürlerde farklı anlamlara gelen bir görüngüdür. Bu nedenle tanımı kültürden kültüre değişir. Mesela Batı uygarlığı perspektifinden bakıldığında müzik, estetik, sanatsal, ezgi, armoni, ritm gibi unsurların ne çıkarıldığı duyu ve düşünce anlatımının amaç olduğu bir tanımlamaya ulaşır. Ancak Batılı anlamda bir sanat düşüncesinin olmadığı sosyo-kültürel bir bağlamda, müziksel kavramların ve bunlara bağlı tanımlamaların farklı özellikler üzerine kurulacağı unutulmamalıdır. Örneğin Yeni Gine ve Japonya’da müziksel tını kavramı, hayvanların çıkardıkları seslerle örtüşür. Brezilya’da yaşayan Suya yerlileri için müzik, sözel bir anlatım biçimidir (aktaran Erol 2005).

Babacan’a (2011) göre müzik, sevinç, hüzün vb. duyguların ifade edilmesinde, farklı kültürleri tanımada, sosyal ve kültürel olarak iletişim kurmada önemli bir araç olmakla birlikte kültürel bir kaynak ve bilimsel olarak araştırılan bir alandır. “Müzik, herkesin açık olduğu o evrensel güzelliğin dünyadaki farklı yansımaları arasındaki bağı sağlayan (bütün) sanatların ortak dilidir” (Khan, 2001, s. 14). “Müzik sayısız ve çeşitli ses düzenlemelerinden meydana gelen, yani soyut ve biçimsel bir sanattır” (Fischer, 1980, s. 198).

Uan’a (1997) göre de müzik, “duyu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür” (s. 10). Çuhadar (2016), “genel anlamda yan yana getirilen değişik yüksekliklerdeki -frekanslardaki- seslerin (sessizlikle birlikte) bestecinin

kafasında oluşturduğu kompozisyonu ortaya çıkarmak için kullanıldığını öne sürerken, müziği oluşturan öğelerin, estetik kaygılar çerçevesinde düzenlenme sürecini müzik olarak değerlendirmektedir” (s. 219).

“Sanatın diğer dallarında olduğu gibi müziğinde bir iletisi vardır ve duyular yolu ile akla seslenir. Ancak öteki sanatlardan farklı olarak tınılarla konuştuğu için başka deyişle iletisini tınılarla bildirdiği için onun bu yönü kolay anlaşılabilir, sadece duygulara seslendiği sanılır. Müzik eğitimi almamış olan kimse, akıl etkinliği hiç işe karışamayacağı için müziğin iletisine ve içerdiği sanatsal değerlere kapalı kalır” (İpşiroğlu, 1998, s. 41).

Dolayısıyla müziğin belirtilen özellikleri ile tarih boyunca geliştiği ve önemli bir iletişim dili olduğu söylenebilir. Bu kavram eğitim aracı olarak düşünüldüğünde müzik eğitimi önemli roller üstlenmektedir.

Uçan (2005) kısa ve özlü anlatımıyla müzik eğitimi “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da bireyin (müziksel) davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir” şeklinde tanımlamaktadır (s.14). Bilen’e (1995) göre, nitelikli bir toplumun oluşturulmasında özellikle önemli olan yaratıcı kişiliklerin geliştirilmesinde, müzik eğitimi en etkili araçlardan biridir. Kendisi yüzyıllar boyu ünlü düşünür yazar ve eğitimcilerin, müziğin insan yaşamındaki yerini vurguladığını ve müziğin bir eğitim aracı olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir.

Uçan ve Tarman’a (1997) göre müzik eğitimi amacına yönelik üçe ayrılmıştır. Bunlar “genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel)” müzik eğitimi olarak sınıflandırılır. Yıldız’a göre, genel müzik eğitimi, doğduğumuz andan itibaren başlayan müzik eğitimidir ve hayatın her evresinde devam eder. “En açık biçimde ele alındığında, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokul, ortaokul, lise ve diğer özel okullarda verilmekte olan, haftalık belli bir zaman dilimini kapsayan, normal eğitim sürecinde belirlenmiş bir program dâhilinde yürütülen ve bu okullardaki programı alan bütün öğrencilerin aldığı bir eğitim olarak tanımlanabilir” (aktaran Gürsu, 2017). Tarman’a (1997) göre özengen (amatör) müzik eğitimi, müziğe ilgi ve sevgi duyanlara yöneliktir. Etkin bir müziksel katılımı doyum sağlamak, bunu sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar. Bireyin

yetenekli olması değil istekli olması önemlidir. Bu eğitim genellikle müzik dershaneleri, kurslar ve özel dersler yoluyla bir müzik eğitimcisi ya da çalgı öğretmeni tarafından yürütülür. Uçan'a (1997) göre, "mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bir bütünü, bir kolunu ya da dalını meslek olarak seçen ya da seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, müziğe belli düzeyde yetenek gösteren kişilere yönelik mesleğin gerektirdiği müziksel davranış ve bilgi birikimini kazandırmayı hedefleyen müzik eğitimi türüdür" (s.30). Tüm müzik eğitimi türlerinde iletişim için gereken en etkili anlaşma biçiminin insan sesi olduğu söylenebilir.

2.5. Ses

Ses, kulağın duyabileceği titreşimlerdir. Sesi: "ötümlü bir cismin hava boşluğundaki titreşimlerinin verimi olayı ve bu neticenin işitme organlarımız üzerindeki etkisi" (s. 11) olarak tanımlayan Gazimihal (1961) insan sesini Farsça'dan gelen "avaz" sözcüğüyle adlandırmıştır. Zeren (1997) ise sesin tanımını "kulağınızı uyaran ve bu yolla beynimizde duyumlara yol açan etkiler" şeklinde yapmaktadır. Başka bir tanım da ses; kulağın duyabildiği titreşim olarak verilmiştir ("Türk Dil Kurumu Sözlükleri", 2019).

Sesin var olabilmesi için "ses kaynağı", "iletici ortam" ve "alıcı" olarak adlandırabileceğimiz üç ögenin olması gerekir. Bunlardan birinin eksikliği "sessizlik" demektir (Zeren, 1988). Bu bağlamda ses mekanizması birçok kasın, organın ve karın, göğüs, boğaz ve kafadaki diğer yapıların koordineli hareketini içerir. Neredeyse, tüm vücut doğrudan veya dolaylı olarak vokal sesi etkiler (Titze, 2008).

"Türkiye Türkçe'sinde her türlü ses tek bir sözcük ile ifade edilir ve insan sesini anlatmak için "insan sesi" diye özellikle belirtmek gerekirken, bazı dillerde her iki kavram için farklı terimler kullanılmaktadır. Örneğin: İngilizce'de ses: sound, insan sesi: voice, Almanca'da ses: klang, insan sesi: stimme, Fransızca'da ses: le son, insan sesi: la voix olarak kullanılmaktadır" (Töreyn, 2008, s. 31). Gazimihal (1961) ise insan sesini Farsça'dan gelen "avaz" sözcüğüyle adlandırmıştır.

Ünal'a göre insanların iletişim kurma ve anlaşma aracı olan ses doğanın insanoğluna verdiği en önemli armağanlardan biridir (aktaran Gürkan Öztürk, 2003). Dolayısıyla ses insanın doğal çalgısıdır. Doğanın en değerli armağanlarından biri olan sesi korumak, bilinçli bir şekilde kullanmak ve sesin gelişimini sağlamak her insanın önemli

görevlerinden biri olmalıdır. Bireylere bu durumun önemini anlatmada ve onların söz konusu sorumluluğa sahip olabilmelerinde en etkili araç ses eğitimidir.

2.6. Ses Eğitimi

Ses eğitimi, şarkı söyleme sanatında müzikal davranışları geliştirmeyi amaçlayan sanatsal ve teknik çalışma sürecidir (Say, 2005). Birol'a göre (2003) ses eğitimi, bireylerin konuşma ve şarkı söyleme ile ilgili davranışlarında gırtlakın doğallığını ve sağlığını koruyarak, aynı zamanda seslendirilecek olan eserin dil ve müzik özelliklerini göz önünde bulundurarak, olumlu değişiklikleri oluşturma süreci olarak tanımlamaktadırlar. Bir başka tanımda ise ses eğitimi; "bireylere sesini, konuşurken ve şarkı söylerken, anatomik ve fizyolojik yapısına uygun olarak kullanabilmesi için gereken davranışların kazandırıldığı, önceden saptanmış ilke ve yöntemlerle, planlanan hedeflere yönelik olarak uygulanan, planlı-programlı bir etkileşim süreci" (Töreyn, 1998, s. 12) şeklinde açıklanmıştır.

"Ses eğitimi; bireylere konuşma ve/veya şarkı söylemede seslerini doğru, etkili ve güzel kullanabilmeleri için gereken davranışların kazandırıldığı ve içinde konuşma, şarkı söyleme, şan ve toplu ses eğitimi gibi alt ses eğitimi basamaklarını barındıran, disiplinler arası bir özel alan eğitimidir" (Töreyn, 2001, s. 82). Bu eğitim ile doğuştan yeteneğe ve lütfedilmiş sese sahip olan insan, bu yetisini güçlendirerek "ilk çağlardan günümüze kadar, duygu ve düşüncelerin iletilmesinde önemli bir yere sahip olan sesini, zaman içinde geliştirerek bugünkü şarkı söyleme sanatını oluşturmuştur" (Ömür, 2001, s. 27).

Bir eğitim aracı olarak sesin eğitilmesi ses eğitimi ilkelerine uyulmasıyla gerçekleştirilebilmektedir (Öztürk, 2003). Çevik (2013) ses eğitiminin temel ilkelerini şu şekilde açıklamaktadır:

- Solunum, doğru bir bedensel duruşla yapılmalı, soluk denetimi zorlanmadan ve ses organlarında herhangi bir gerilime yol açmadan gerçekleştirilmelidir.
- Soluk basıncı ile gırtlak arasında uyum sağlanmalıdır, ses üretimi sırasında sabit ve doğal bir soluk akışıyla, gırtlak açık ses önde tutulmalı ve soluk üzerinde taşınmalıdır.
- Farklı titreşimlerle oluşan ses bölgeleri (rejisterler) birleştirilmeli, sesin, kırılmalara uğramadan, tek bir rejister içinde kullanıldığı duygusu verilmelidir.

- Konuşma ve şarkı söylemede dil anlaşılır olmalıdır.
- Müziksel duyarlılık geliştirilmelidir.
- Teknik düzeye uygun eğitim materyalleri seçilmeli ve sıralı bir şekilde uygulanmalıdır.
- Ses sağlığını koruma bilinci kazandırılmalıdır.
- Ses eğitimi, bireyin yaş ve düzeyine uygun anlatım ve somutlaştırmalar yoluyla gerçekleştirilmelidir.

Sesin eğitilmesi, ister konuşmada, ister daha etkili konuşma diyebileceğimiz şarkı söylemede büyük önem taşır. Ses eğitimi insan sesini ve doğru etkili konuşmasını, bu nedenle yaşam boyu onu kullanabilmesini sağlar (Gürkan Öztürk, 2003). Bu özellikleri ile “ses eğitiminin genel amacı; bireye, konuşurken ve her tür şarkıyı söylerken, kendi yaşantısı yoluyla sesini en doğru, en güzel ve en etkili oluşturmaya ve ses sağlığını korumaya ilişkin davranışlar kazandırmaktır” (Töreyn, 2008, s. 103).

Uçan’a (1997) göre insan sesi ve ses organı, müzik yapma ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en yetkin ve en etkili araçtır. Mesleki sanat eğitimi veren kurumlarda öğrencilerin müziksel işitme okuma yazma ve koro derslerinde seslerini yoğun olarak kullandıkları, üniversiteye giriş sınavlarında bir repertuar seslendirmekle yükümlü oldukları ve uzun vadede insan sesi ve ses organının, müzik yapma ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en yetkin ve en etkili araç olduğu gerçeği dikkate alınarak ses eğitiminin yeri ve önemi yadsınamaz. Ses eğitimi genel olarak müzik eğitiminin içeriksel açıdan genel kapsamında bulunur.

Tonya (2008), ses eğitimi kavramlarının çok soyut olduğunu, bu yüzden müzik eğitimi içerisinde öğrenilmesi en zor alanın şarkı söyleme olduğunu belirtmekte, çalgı eğitiminin ses eğitiminden çok farklı olduğunu, öğrencinin çalgısını gördüğünü, ona dokunabildiğini, çalgısını çalarken kullanacağı vücut bölümlerini de (parmaklar, kollar, bacaklar, vb.) karşısında somut biçimde görebildiğinden bahsetmektedir. Çevik (2006) temel ses eğitimi programının hedeflerini;

a) Sesin kullanımı için uygun ve doğru bir bedensel duruşu alma ve zihinsel olarak hazır olma, doğru solunum yapma becerisini kazandırma,

b) Ses üretme (fonasyon) ve üretilen sesin frekansına uygun rezonans bölgelerini kullanarak sesi doğru bir entonasyonla ve doğru yere yerleştirme, ses bölgeleri (register) arasında bağlantı kurma, sesi büyütüp zenginleştirme, doğal ve abartısız bir söyleyişi gerçekleştirme becerisini kazandırma,

c) Konuşma ve şarkı söylemede dilin anlaşılır olması için ses üretimi (fonasyon) sürecinde konuşma dilindeki sesli ve sessizleri iyi ekleme, doğru tonlama ve vurgularla kullanma bilgi ve becerilerini kazandırma,

d) Temel düzeyde kazandırılan davranışlara dayalı olarak sesin kullanımında müziksel duyarlılığı geliştirme,

e) Temel düzeyde kazandırılan davranışlar doğrultusunda küçük ölçekli eğitim materyalleriyle (alıştırmalar, öncelikle ana dilde şarkılar, eğitim müziği örnekleri ve halk türküleri) bir dağar oluşturma şeklinde ifade etmiştir (aktaran Tonya, 2008).

Töreyin'e (2008) göre ses eğitimi, kapsadığı genel davranışlar, içerik, yöntem ve teknikler, kullanılan araç-gereç eğitimin uygulandığı ortam ve düzey ile uygulanması planlanan süre farklılıkları, ses eğitiminin çeşitli türlere ayrılmasını zorunlu kılmıştır "Bu bağlamda müzik eğitimi boyutunda ses eğitimi "şarkı söyleme eğitimi", "şan eğitimi", "koro eğitimi" ve "konuşma eğitimi" şeklinde ses eğitimi türlerine ayrılır ve her tür müzik eğitimi ile her düzeyde eğitim basamağında uygulanır" (s. 83). Bu eğitim basamaklarından mesleki müzik eğitimi kapsamında yer alan müzik öğretmeni yetiştirme düzeyi ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü müzik öğretmenleri genel müzik eğitimi ile öğrencilerin örgün müzik eğitimine başladıkları düzeyde müzik dersi öğretim programı genel amaçları ekseninde öğrencilerin;

- Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanmaya ilişkin temel davranışları kazanmalarını,
- Sağlıklı ses üreterek doğru, güzel konuşmalarını ve şarkı söylemelerini,
- Ses bozukluğuna sebep olan etkenleri tanıyarak ses sağlığını koruma becerisi geliştirmelerini,
- Düzeylerine uygun eserleri müzikal duyarlılıkla seslendirmelerini,
- Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme ve yaratıcılık gücünü geliştirmelerini,
- Müziğin dünyada ortak bir dil olduğu bilincini kazanmalarını,

- Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunmalarını,
- Türk müziği ve evrensel müzik eserlerinden bir dağarcık oluşturmalarını,
- Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanmalarını,
- Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmelerini,
- Bilinçli bir müzik dinleyicisi olma becerisi kazanmalarını,
- Müzik aracılığıyla insanlar arasındaki kültürel etkileşim ve iletişim becerilerini geliştirmelerini,
- Atatürk'ün müziğine ilişkin görüşlerini değerlendirmelerini,
- Ülkemizi ulusal ve uluslararası müzik etkinliklerinde temsil etmelerini,
- Müzik yoluyla millî birlik ve beraberlik bilinci geliştirmelerini, (MEB, 2008) sağlayacak olan öğretmenlerdir.

Söz konusu öğretmenler, seslerini tanımaları, şarkı söylerken seslerini doğru kullanmaları ve seslerini ve müzikalitelerini geliştirmelerini sağlayacak ve bu konuda bütünsel bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olacak şekilde yapılandırılmış programa ile lisans programı kapsamında 4 yarıyıl süresince zorunlu olan Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersini almaktadırlar. Bu bağlamda müzik öğretmeni adaylarının öğretmen yetiştiren programların tüm derslerinde olduğu gibi BSE dersindeki başarılarının bu derse yönelik motivasyonları ile doğru orantılı olduğu söylenebilir.

2.7. Motivasyon

“Motivasyon, dürtü ve güdülerin etkisiyle bir davranış başlatma sürecidir. Bir başka deyişle organizmanın ihtiyacını karşılamak için girişimde bulunmasına yol açan süreçtir” (Köknel, Özügürlü ve Bahadır, 1994, s.36). Kavram literatürde birçok eğitimci ve psikolog tarafından tanımlanmıştır. Daniel'e (2006) göre günümüze dek yapılan çalışmalar göstermiştir ki, başarılı bir eğitim stratejisinde, özgüven, inançlar ve tutumlar döngüsünde motivasyon faktörü de yer almaktadır (aktaran Kocaarslan, 2009). Bu faktör, bir hedefe doğru davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren güç olarak tanımlanmaktadır ve “bir eylemi başlatan, bu eylemi sürdürerek başarının ve verimin oluşmasını sağlayan en önemli belirleyicidir” (Dilekmen ve Ada, 2005, s. 113).

Morgan'a göre motivasyonun üç ayrı yönü vardır. Bunlar:

- Kişiyi belli bir hedefe iten güdüleyici durum.
- Hedefe ulaşmak için yapılan davranış.
- Hedefe ulaşmak şeklinde sıralanmaktadır (aktaran Önen ve Tüzün 2005).

Motivasyon çok karmaşık bir alandır ve konuyla ilgili farklı ve birbiriyle alakalı faktörleri de göz önünde bulundurmak gerekir. Birinci şekil müzikal bağlamda başvurulabilecek karmaşık ilişkileri anlamamızı sağlayacak bir taslak sağlamaktır. Kişiliğimiz ve özsaygımız çevremiz tarafından belirlenir. Motive oluruz çünkü sosyal çevrede kabul görmeye, özellikle de saygı duyduklarımız veya hayran olduklarımız tarafından kabul görmeye ihtiyacımız vardır. Bu tür övgüler içselleştirilir, öz saygıyı artırır ve güven duygusunu geliştirir. İkincil olarak da bireyler, davranışlarını belirleyen amaçlar belirlerler. Bu amaçlar çevresel faktörlerden olduğu kadar kişilikten, ideal ve mümkün kişilikten de etkilenir. Davranış, zincirin son halkasıdır ama ortaya koyma aşamasında çevresel faktörlerden etkilenip değişebilir (Hallam, 2002). Motivasyon literatürde farklı kuramlar tarafından ele alınmış ve açıklanmıştır. Bunlar; davranışçı, bilişsel, sosyal öğrenme ve hümanistik kuramdır.

2.8. Motivasyon Kuramları

2.8.1. Davranışçı Kuram

“Davranışçılar, öğrenmenin oluşumunu büyük ölçüde dışsal etkenlere bağlamakta; aynı doğrultuda motivasyonun oluşumunda da dışsal etkenlerin önemini vurgulamatadırlar. Bu yaklaşım, öğrencilerin dıştan verilen uyarıcılar ile (yüksek not, yıldız, artı, kurdele yapıştırma, aferin, güzel sözler vb.) güdülenmesini önermektedir” (Selçuk, 2001, s. 212). Yüksel (2004) ise, “sınıfta motivasyonu arttırmak için ödülün kullanımının çok önemli olduğunu” belirtmiştir (s. 108). Ancak Öncü (2004), bu yaklaşımın, “dışsal güdülemeye dayalı bir yaklaşım olduğu için öğrenciyi kendi amaçlarını bir kenara bırakıp, kendisini ödüle getiren amaçlara yönlendirebileceğini” belirtmektedir (s.170).

2.8.2. Bilişsel Yaklaşım

Bu yaklaşım davranışçı yaklaşıma karşıt görüşler içerir. Davranışçı yaklaşımda dışsal etkenler önemli görürken, bilişsel yaklaşımda içsel etkenler ön plana çıkmaktadır. Bireyler dış uyarıcılardan ziyade, bu uyarıcıları yorumlama biçimlerine göre tepkide bulunurlar. Davranışlar üzerinde, bilme, dengeleme, dünyayı anlama gibi ihtiyaçlar etkili olmaktadır. Bireysel farklılıklara önem veren bilişsel yaklaşım, öğrencilerin çalışmaya yönelik düşüncelerinin öğretmen tarafından bilinmesinin önemi üzerinde durmaktadırlar. Öğrencilerin bilme ve öğrenme merakı, geribildirim alma, çaba sarfetme, hedefe varma ve başarıya ihtiyacı gibi içsel özelliklerinin, motivasyonun en önemli unsurları olduğunu vurgulamaktadırlar (Akbaba, 2006).

2.8.3. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı

“Davranışçı ve bilişsel yaklaşımların özelliklerini içeren ve yeni boyutlar ekleyen bu yaklaşıma göre, hem dışsal uyarıcılardan etkilenmekteyiz hem de içsel etkilerle yönlendirilmekteyiz. Çevresel değişkenler ve bilişsel özellikler kadar, öz-yeterlilik bağımlılık, başarı, saldırganlık gibi kişisel özellikler de bireyin davranışını etkiler” (Akbaba, 2006, s. 356).

2.8.4. Hümanistik (İnsancıl) Yaklaşım

İnsanı zihinsel, duygusal ve sosyal faktörler içinde bir bütün olarak inceler ve bu faktörlerin öğrenme ve güdülenmeyi nasıl etkilediği üzerinde durur. Bu yaklaşıma göre her öğrenci güdülenmiştir. Bu nedenle şartsız kabul, empati, etkin dinleme, saydamlık gibi tutumların öğretmen tarafından sergilenmesi, dışarıdan öğrencinin motivasyonunun bozulmaması için gereklidir. Öğrenci merkezli bir eğitimi öneren insancıl yaklaşım, öğretmenin de programa aşırı bağlı kalmadan özerk davranması gerektiğini vurgulamaktadır (Akbaba, 2006).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama araçları ve toplanan verilerin analizinde kullanılan istatistikî tekniklere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde, betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümünü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1995, s. 75- 77).

Araştırmada, farklı üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin BSE dersine yönelik motivasyon durumları tespit edilmiş ve söz konusu motivasyonlarının; öğrenim gördüğü üniversiteye, sınıf düzeyine, cinsiyete, mezun olunan lise türüne göre farklılık durumu ortaya konmuştur. Bu araştırmada, öğrenciler, kendi koşulları içinde ele alınmış ve var olan durum herhangi bir değişime tabi tutulmadan olduğu gibi ortaya konulmuştur.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi anabilim dalı müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri, örneklemini ise Ondokuz Mayıs, Niğde Ömer Halisdemir, Trabzon ve Necmettin Erbakan Üniversitelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören ve BSE dersini alan 479 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunun kişisel bilgileri Tablo 1, 2, 3, 4 ve 5'te verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Üniversiteler

<i>Seçenekler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	104	21,7
Necmettin Erbakan Üniversitesi	124	25,9
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	118	24,6
Trabzon Üniversitesi	133	27,8
<i>Toplam</i>	479	100,0

Tablo 2. Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Fakülte

<i>Seçenekler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Eğitim Fakültesi	479	100
<i>Toplam</i>	479	100,0

Tablo 3. Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf

<i>Seçenekler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
1.Sınıf	104	21,7
2.Sınıf	136	28,4
3.Sınıf	126	26,3
4.Sınıf	113	23,6
<i>Toplam</i>	479	100,0

Tablo 4. Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyeti

<i>Seçenekler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kadın	292	61
Erkek	187	39
<i>Toplam</i>	479	100,0

Tablo 5. Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Mezun Olduğu Lise Türü

<i>Seçenekler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
GSL	362	75,6
Genel Lise	87	18,2
Diğer	30	6,3
<i>Toplam</i>	479	100,0

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının motivasyon durumlarını ölçmek için Ekici tarafından 2017 yılında geliştirilen “Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Dersi Motivasyon

Ölçeği” kullanılmıştır (Ek-1). Söz konusu ölçeğin maddelerini oluşturmak amacıyla, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden (78 öğrenci), “Bireysel Ses Eğitimi Dersine Motive Olabilmeniz İçin Beklentileriniz” başlıklı bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanmış ve motivasyonla ilgili olduğu düşünülen görüşler saptanmıştır.

Seçilmiş olan görüşlerle, önceden geliştirilmiş motivasyon ölçeklerinden ve ilgili literatürden de yararlanarak, 54 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Ön deneme uygulamasından sonra, amaca hizmet etmeyen, yeterli güvenilirlik ve geçerlikte olmayan maddeler atılacağından, olabildiğince fazla madde yazılmasına çalışılmıştır. Ölçek maddeleri oluşturulurken, ifadelerin sade ve anlaşılır olmasına, boş bırakma tepkisi ya da kalıp yargılara dayalı tepkilerden kaçınmak için ölçek maddelerinin yarısının olumlu, yarısının olumsuz ifadelerden oluşturulmasına özen gösterilmiştir.

Motivasyon ölçeği, likert tipi ölçek model alınarak hazırlanmıştır. Bu modele uygun olarak Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersine yönelik motivasyon ölçeğindeki her bir ifade için beş kategori belirlenmiştir. Öğrencilerin, ölçekteki ifadelere katılma derecelerini, “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “az katılıyorum”, “katılıyorum” ve “çok katılıyorum” kategorilerinden birini seçerek belirtmeleri planlanmıştır. Hazırlanan materyale, ölçeğin amacını, madde sayısını ve cevaplama şeklini belirten bir yönerge yazılmış ve 54 madde bu yönergenin altına sıralanmıştır. Daha sonra ölçeğe içerik geçerliği uygulanmıştır. Ölçek, bu amaçla uzman görüşlerine sunulmuş, beş ses eğitimi uzmanı, üç müzik eğitimi uzmanı, üç psikolojik danışmanlık ve rehberlik eğitimi uzmanı ve bir eğitim bilimi uzmanından alınan görüşler doğrultusunda, madde sayısı 54’ten 41’e inmiştir.

Ölçek, son biçimiyle “ölçekteki madde sayısının beş katı” görüşüne uygun olarak, araştırmacı tarafından, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda öğrenim gören 200 öğrenciye uygulanmıştır. Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik 41 maddeden oluşan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenim gördükleri üniversite, öğrenim gördükleri fakülte, öğrenim

gördükleri sınıf, öğrencilerin cinsiyeti, mezun oldukları lise türü olmak 5 tane kişisel bilgi maddesi, ikinci bölümde ise 41 tane BSE dersine yönelik motivasyon maddesi bulunmaktadır.

Veri toplama aracı olan BSE dersine yönelik motivasyon ölçeği Ondokuz Mayıs, Niğde Ömer Halisdemir, Trabzon ve Necmettin Erbakan Üniversitelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarına araştırmacı tarafından posta yolu ile ulaştırılmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırmada Ekici tarafından 2017 yılında geliştirilen “Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Dersi Motivasyon Ölçeği” uygulanarak elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılmış; daha sonra SPSS (The Statistical Packet for Social Sciences) paket programına aktarılarak, istatistiksel çözümleri ve üniversiteler arası karşılaştırmaları yapılmıştır.

Verilerin çözümüne geçilmeden önce, araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen verilere ilişkin anketlerin belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hatalar ve eksiklikler kontrol edilmiştir. Daha sonra ise araştırmanın amacına bağlı olarak uygulanacak istatistikî analizlerin seçimi (parametrik veya nonparametrik) için Shapiro-Wilk-W normallik testiyle veri gruplarının normallik dağılımları incelenmiştir (Tablo 7). Shapiro-Wilk-W testi normallik varsayımını sınavan en güçlü testtir. Bu testte Shapiro Wilk değerinin anlamlılık düzeyi $p < .05$ düzeyinde anlamlı ise hipotezi reddedilir ve dağılımın normal olmadığı kararı verilir. Şayet $p > .05$ değeri elde edilmişse hipotezi kabul edilir ve dağılımın normal dağılımdan anlamlı bir farklılık sergilemediği yorumu yapılır (“mustafaotrar.net”, 2019).

Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği Puanları Üzerindeki Normallik Dağılımlarına İlişkin Shapiro-Wilk-W Normallik Testi

	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.
Genel Ort.	,994	408	,108*
Genel Ort. 2	,994	408	,108*

* $p > .05$

Shapiro-Wilk-W normallik testi sonrası, araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki analizler yapılmıştır;

1. Öğrencilerin, BSE dersine yönelik motivasyon genel tutumlarının belirlenmesinde frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma hesapları yapılmıştır.
2. Öğrencilerin, cinsiyetleri ile BSE dersine yönelik motivasyon düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere bağımsız/ilişkisiz gruplar t-testi uygulanmıştır.
3. Öğrencilerin, öğrenim gördükleri üniversite, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve mezun oldukları lise türü ile BSE dersine yönelik motivasyon düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere tek-yönlü varyans analizi (one-way ANOVA) uygulanmıştır. Anlamlı fark bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere post-hoc Scheffe testi yapılmıştır.

Yapılan tüm istatistiksel hesaplamalarda temel anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Ölçekte yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) düşüncesinden hareket ederek seçeneklere ait sınırlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

<u>Seçenek</u>	<u>Sınırı</u>
Hiç Katılmıyorum (5)	1.00 -1.80
Az Katılıyorum (4)	1.81 - 2.60
Kısmen Katılıyorum (3)	2.61 - 3.40
Büyük Ölçüde Katılıyorum (2)	3.41 - 4.20
Tamamen Katılıyorum (1)	4.21 - 5.00

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde örneklem grubunda yer alan öğrencilerin BSE dersine yönelik genel motivasyonlarına, öğrenim gördüğü üniversiteye, sınıfa, cinsiyete ve mezun olunan lise türüne ilişkin bulgular Tablo 7, Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10 ve Tablo 11 de verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Genel Motivasyon Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistik

Motivasyon ifadeleri	f	\bar{X}	ss
1.BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.	479	4,17	1,05
2.BSE dersinde ses potansiyelim geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.	478	4,37	0,88
3.BSE dersine kesinlikle çalışmış olarak gelirim.	476	3,63	1,05
4.Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.	476	3,45	1,18
5.BSE derslerinden sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.	478	3,41	1,14
6. Zorunlu olmasam bu derse girmek istemem.	474	2,32	1,41
7.BSE dersi zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istekle katılırım.	473	3,69	1,16
8.BSE dersinde kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.	478	3,80	1,16
9.BSE derslerinin aynı anda 2-3 kişiyle yapılması motivasyonumu olumsuz yönde etkilemektedir.	475	3,27	1,40
10.BSE dersinin iyi planlanmaması derse karşı isteğimi azaltmaktadır.	474	3,56	1,28
11.Bireysel ses eğitimine dayalı bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.	477	4,09	1,07
12.Derste öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istekle yaparım.	477	3,59	1,15
13.Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya çalışırım.	478	2,84	1,61
14.BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez.	476	2,36	1,37
15.BSE dersine isteksiz gelirim.	473	2,17	1,35
16.Bu derste, Türkçeye ve Türkçe şarkılara yeterince yer verilmemesi, derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.	476	2,78	1,41
17.Derse hazırlık çalışmalarının (vücut rahatlığı, solunum ve ses çalışmaları vb.) etkili yapılmaması derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.	475	3,00	1,42
18.BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	476	4,22	1,07
19.BSE dersine yönelik çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	475	4,02	1,17
20.Derslerde işitsel-görsel materyallerin kullanılmaması, derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.	474	2,94	1,39
21.Ders saatlerinin ilk ya da son saat olması derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.	476	3,36	1,39
22.BSE dersinde kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem derse karşı motivasyonumu artırmaktadır.	473	4,14	1,03
23.BSE dersinden sonra kendimi rahatlamış hissedirim.	471	3,63	1,19

24.BSE dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için derse karşı ilgili değilim.	472	2,38	1,39
25.Fırsat buldukça ses sanatına yönelik ders dışı etkinliklere (resital, konser, opera, müzikal vb.) katılırım.	475	3,58	1,19
26.BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşadığım için derse karşı motivasyonum düşüktür.	476	2,65	1,40
27.Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım.	474	2,36	1,46
28.BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.	475	3,91	1,17
29.Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.	474	3,81	1,23
30.Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.	474	3,76	1,25
31.BSE dersi öğretim elemanlarının bana model oluşturabilecek nitelikte olmaması bu derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.	476	2,90	1,44
32.BSE dersine yönelik çabalarım sınavlarda adil değerlendirilmediği için derse karşı motivasyonum düşüktür.	476	2,80	1,43
33.Derslerde birlikte söyleme (düet, trio, quartet vb.) etkinliklerine yer verilmesi derse olan istekliliğimi artırmaktadır.	471	3,75	1,26
34.Derslerin, her öğrencinin düzeyine, ses özelliklerine ve beğenisine yönelik eserlerin yer aldığı, şarkı söyleme becerisini geliştiren geniş bir repertuarla işlenmemesi derse olan motivasyonumu azaltmaktadır.	476	3,22	1,37
35.Derslerde çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırmaktadır.	476	3,85	1,20
36.BSE dersinde çalışılan şarkılar üzerinde yeterli analizin (dönemi, bestecisi, sözleri ve anlamı, hız ve nüans terimleri, yorumu vb.) yapılmaması motivasyonumu azaltmaktadır.	474	3,17	1,37
37.BSE derslerinin, yaratıcı bir süreç içinde işlenmemesi derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.	477	3,31	1,29
38.Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.	475	3,68	1,24
39.Bu derste, ses sanatı (insan sesinin tarihçesi, gelişimi, sesin anatomisi ve oluşumu vb.) ve eğitimi hakkında geniş bir bilgiye yer verilmemesi derse olan ilgimi azaltmaktadır.	474	3,09	1,37
40.Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.	473	3,90	1,16
41.Bu derste aldığım eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.	475	3,97	1,17
Toplam	475	3,39	1,26

Tablo 7 incelendiğinde;

Tablo 7’de belirtilen görüşler doğrultusunda müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik genel motivasyon düzeylerinin kısmen katılıyorum ($\bar{X} = 3,39$) olduğu söylenebilir.

Bu bulgular, örneklem grubundaki öğrencilerin BSE dersine yönelik motivasyonlarının orta düzeyde olduğu ve BSE dersine yönelik motivasyonlarını olumsuz olarak etkileyen nedenler olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Üniversite Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin one-way ANOVA Testi

<i>Varyansın kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Serbestlik Derecesi</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlam</i>	<i>Gruplar Arası Anlamlı Fark</i>
Gruplar arası	7,519	3	2,506	2,923	,034	*	2-1
Grup İçi	407,208	475	,857				
<i>Toplam</i>	<i>414,272</i>	<i>478</i>					

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0,05$

Gruplar: (1) Ondokuz Mayıs Üniversitesi, (2) Necmettin Erbakan Üniversitesi, (3) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (4) Trabzon Üniversitesi

Tablo 8. incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarında öğrenim görülen üniversite değişkeni açısından farklılık olduğu görülmektedir.

Gruplar arası farkın kaynağına bakıldığında Ondokuz Mayıs Üniversitesi ($\bar{X} = 3,85$) ile Necmettin Erbakan Mayıs Üniversitesi ($\bar{X} = 4,20$) arasında Necmettin Erbakan Üniversitesi lehine olduğu gözlenmiştir.

Bulgular doğrultusunda Ondokuz Mayıs Üniversitesi ($\bar{X} = 3,85$)'nin BSE dersine yönelik motivasyon durumu Necmettin Erbakan Üniversitesine göre daha düşük bulunmuştur. Bu durumun üniversitelerin bulunduğu ilin konumu, sosyal, kültürel, ekonomik vb. özellikleri, üniversitedeki öğretim elemanı ve öğrencinin profili, eğitim sürecinin niteliği gibi özelliklerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 9. Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Sınıf Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin one-way ANOVA Testi

<i>Varyansın kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Serbestlik Derecesi</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlam</i>	<i>Gruplar Arası Anlamlı Fark</i>
Gruplar arası	7,034	3	2,345	2,732	,043	*	2-3
Grup İçi	407,692	475	,858				
<i>Toplam</i>	<i>414,727</i>	<i>478</i>					

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0,05$

Gruplar: (1) 1. sınıf, (2) 2. Sınıf, (3) 3. Sınıf, (4) 4. Sınıf

Tablo 9. incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarında öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkeni açısından farklılık olduğu görülmektedir.

Sınıflar arası farkın kaynağına bakıldığında 2. Sınıf ($\bar{X} = 4,21$) ile 3. Sınıf ($\bar{X} = 3,91$) arasında 2. sınıfın lehine olduğu gözlenmiştir.

Bulgular doğrultusunda 3. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X} = 3,91$) BSE dersine yönelik motivasyon durumu 2. sınıf öğrencilerine göre daha düşük bulunmuştur. Bu durum 3. sınıf öğrencilerinin BSE dersini 1. ve 2. sınıfta almış olmasına rağmen 3. sınıfta söz konusu dersi aktif olarak işlemediklerinden BSE dersine yönelik motivasyon düzeylerini kendi beklentileri doğrultusunda yeterli görmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 10. Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin t-testi

<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Anlam</i>
Erkek	186	3,8280	1,01607	- 4,484	,000	*
Kadın	290	4,2276	,83289			

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0,05$

Gruplar: (1) Erkek, (2) Kadın

Tablo 10. incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarında cinsiyet değişkeni açısından farklılık olduğu görülmektedir.

T-testi sonucuna göre kadın ($\bar{X} = 4,23$) müzik öğretmeni adaylarının motivasyonunun, erkek ($\bar{X} = 3,83$) müzik öğretmeni adaylarının motivasyonlarından daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre motivasyon durumlarının farklılaştığı söylenebilir. Bu durum kadın öğrencilerin BSE dersine erkek öğrencilere göre daha ilgili olup söz konusu motivasyon düzeylerini yüksek gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11. Müzik Öğretmeni Adaylarının BSE Dersine Yönelik Motivasyonlarının Mezun Oldukları Lise Türü Değişkeni Açısından Farklılık Durumuna İlişkin one-way ANOVA Testi

<i>Varyansın kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Serbestlik Derecesi</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlam</i>
Gruplar arası	4,398	4	1,100	1,270	,281	-
Grup İçi	410,328	474	,866			
<i>Toplam</i>	<i>414,727</i>	<i>478</i>				

$p>0.05$

Gruplar: (1) GSL, (2) Genel, (3) Diğer

Tablo 11. İncelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonların mezun olunan lise türüne göre farklılaşmadığı görülmektedir.

Bulgular doğrultusunda mezun olunan lise türünün BSE dersine yönelik motivasyonda etkili olmadığı ortaya çıkmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde araştırmanın bulguları ve yorumları kapsamında ulaşılan sonuçlar yer almaktadır. Bu araştırmanın ilgili problem cümlesini ve alt problem cümlelerini içeren soruları cevaplandırmaya yönelik, araştırmacı tarafından uygun görülen yöntem doğrultusunda ölçme işlemi uygulanmıştır. Araştırmayla ilgili temel bir kanıya varmak amacıyla, ölçme işlemi uygulanıp elde edilen veriler analiz edildikten sonra ulaşılan sonuçlar sırasıyla şu şekildedir:

Örnekleme grubundaki öğrencilerin:

- Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik genel motivasyonlarının kısmen katılıyor ($\bar{X} = 3,39$) olduğu gözlenmiştir. Modiri'nin (2012) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin piyano dersine yönelik motivasyonu yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu yönüyle araştırma bulguları ile belirtilen araştırmanın bulgularının farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu durum öğrencilerin derse yönelik genel motivasyonlarını etkileyen nedenler olduğunu göstermektedir. Bu etkenler pek çok farklı durumdan (ders, birey, öğretim elemanı v.b.) kaynaklanabilir. Dolayısıyla bu durum öğrencilerin söz konusu motivasyonlarına farklı düzeylerde yansımaktadır denilebilir.
- Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının üniversite değişkeni açısından farklılık gösterdiği, bu farklılığın Ondokuz Mayıs ile Necmettin Erbakan Üniversiteleri arasında ve Necmettin Erbakan Üniversitesi lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca ilişkin olarak benzer veya farklı herhangi bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır.
- Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının sınıf değişkeni açısından farklılık gösterdiği, bu farklılığın 2. sınıf ile 3. sınıf arasında ve 2. sınıf lehine olduğu gözlenmiştir. Akcan Ünsal'ın (2011) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin piyano eğitimine yönelik motivasyonlarında sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın 4. sınıf

lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu yönüyle araştırma bulguları ile belirtilen araştırmanın bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir. İlgili araştırmada, “eğitimcilerin öğrencilerle konuşma ve tartışmaya zaman ayırması ve öğrenciye karşı arkadaşça tutumları olması” maddesinde 4. sınıf öğrencilerinin 2. ve 3. sınıf öğrencilerine oranla öğretmenlerin bu özellikleri taşımasının, öğrenci motivasyonunu arttırdığını, sınıf seviyesi yükseldikçe, eğitimcilerle olan iletişimlerinin iyi olmasının, çalgı çalmaya karşı olan motivasyonlarını arttırdığını tespit etmiştir. Bu yönüyle araştırma bulguları ile belirtilen araştırma bulguları arasında benzerlik olduğu söylenebilir. Söz konusu durum üst sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin alt sınıflardaki öğrencilere göre kendilerini bir derse motive etme konusunda daha yeterli gördüklerini düşündürmektedir.

- Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterdiği, bu farklılığın bayan öğrencilerin lehine olduğu saptanmıştır. Kocaarslan'ın (2009) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyonlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. İlgili araştırmada kız öğrencilerin müzikal özgüven ve müzikal motivasyon düzeylerinin erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Motivasyon konusunda başka alanlarda (matematik dersi) da cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunan araştırmalar vardır. Ellez'in (2004) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin matematik başarıları ve motivasyon ilişkisinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. İlgili araştırmada kız öğrencilerin motivasyonunun erkek öğrencilere oranla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu yönüyle araştırma bulguları ile belirtilen araştırmaların bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir. Söz konusu durum bayan öğrencilerin bay öğrencilere göre kendilerini bir derse motive etme konusunda daha yeterli gördükleri şeklinde yorumlanabilir.
- Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının mezun olunan lise türü değişkeni açısından farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuca ilişkin olarak benzer veya farklı herhangi bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçları ışığında geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sonuçları ışığında;

- Farklı araştırma yöntemlerini kapsayan (deneysel, nitel) araştırmalar yapılarak BSE dersi alan öğrencilerin motivasyonlarını etkileyen nedenlerin belirlenmesi,
- BSE dersi alan öğrencilerin motivasyonlarını yükseltmek için, öğretmenlerin; öğrencilerin yeterlilik duygularına, onların ilgisini çekecek konu ve ödevlere, derste kullanılan materyallere, her öğrencinin kendi kişiliğine, beğenisine ve ilgisine, yıl içerisinde yapılan çalışmalara, konserlere, etkinlikler ile sınavlar sonucunda gösterilen gelişme ve çabalara dikkat ederek süreci yönlendirmesi,
- BSE dersine yönelik motivasyonu etkileyen birçok değişken olduğu (sosyal, kültürel, coğrafi, psikolojik, bireysel, çevresel, politik v.b.) düşünülerek üniversite değişkeni açısından oluşan farklılığın giderilebilmesi için üniversitelerin bulunduğu illerde gereken iyileştirme çalışmalarının tespitinin yapılması ve uygulanmasının sağlanması,
- BSE dersine yönelik motivasyon düzeyinin sınıf değişkeni açısından farklılık oluşturma durumlarının tespit edilmesi, bunun yanında öğrencilerin ilgili derse yönelik motivasyonlarının üst sınıflara kalmadan başlangıç aşamasında yüksek olabilmesine yönelik ihtiyaç duyulan planlamaların (öğrencinin öğrenme süreci boyunca öğretmen kadar etkili olduğunun hissettirilmesi, ders esnasında öğrenme ve öğretme süreçlerine yenilikler getirebilmesi, öğretmen ve öğrenci arasında etkili iletişimin sağlanması, öğrencilerin derse ve ders dışına yönelik çalışmaları konusunda bilgilendirilmeleri v.b.) yapılması,
- BSE dersine yönelik motivasyon düzeyinin bay öğrencilerde daha az olmasının sebepleri ve cinsiyet değişkeninin hangi olası nedenlerle farklılıklar doğurduğunun araştırılması,
- Öğrenciyi BSE dersinde neyin motive ettiği, öğrencinin hangi koşullarda motive olduğu ve bu unsurların birbirlerini nasıl etkilediği yönünde edinilen bilgiler ışığında BSE dersini etkinleştiren programlar düzenlenmesi, önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ. ve Yalçın, S. (2013). Öğretmenlerin motivasyon etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 151-166.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Akyüz, H. (1991). *Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Babacan, E. (2011) Üniversite öğrencilerinin müzik beğenilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *II. Ulusal Hisarlı Ahmet Sempozyumu*, 137-150.
- Bacanlı, H. (2009). *Kavram haritası seti*. Ankara: Yediiklim Yayınları.
- Başaran, M., ve Dedeoğlu Orhun, B. (2013). Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin motivasyonlarını etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 129-151
- Bulut, D. (2008). İlköğretim II. kademe müzik öğretmenlerinin geleneksel müziklerimizin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar. *C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 149-161.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
- Çevik, S. (2006). Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlikleri yönünden değerlendirilmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Çevik, S. (2013). *Koro eğitimi yönetimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bırol, G. (2003). Müzik öğretmeni adaylarında düzgün, doğru ve etkili konuşma yönünden bireysel ses eğitimi dersinin önemi. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi*, 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Çuhadar, H. C. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 25, 217-230.
- Dilekmen, M. ve Ada, Ş. (2005). Öğrenmede güdülenme. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 113-123.
- Dmy Felsefe. (2019). Eğitim nedir? Erişim adresi: <https://www.dmy.info/egitim-nedir/>.
- Dolch, J. (1960). *Grundbegriffe der paedagogischen fachspracere*. München: Ehrenwirth Verlag.
- Ekici, T. (2008). *Müzik öğretmeni yetiştirmede bireysel ses eğitimi dersine yönelik bir program geliştirme çalışması*. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Ekici, T. (2017). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon ölçeği geliştirme. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(60), 337-349.
- Ekinci, N. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve alan seçiminde etkili olan motivasyonel etkenler. *Elementary Education Online*, 16(2), 394-405.
- Ellez, M. A. (2004). *Etkin öğrenme, strateji kullanımı, matematik başarısı, güdü ve cinsiyet ilişkileri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erol, A. (2005). *Popüler müziği anlamak: kültürel kimlik bağlamında popüler müzikte anlam*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Girgin, D. (2015). Bireysel çalgı dersi motivasyon ölçeği: Geçerlik güvenirlik analizi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 4(23), 1724-1736.
- Günel, F. (1999). *Piyano eğitiminde motivasyon değerlendirme ölçeği oluşturma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürkan Öztürk, F. (2003). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda ses eğitiminin önemi ve bireysel ses eğitimi dersi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 7985.
- Gürsu, A. (2017). *Güzel sanatlar lisesinde görev yapan öğretmenlerin yaşadığı mesleki sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Hallam, S. (2001). The development of expertise in young musicians: strategy use, knowledge acquisition and individual diversity. *Music Education Research*, 3(1), 723.
- Herdem, D. (2016). Öğretim elemanı görüşlerine göre keman eğitiminde öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik yaklaşımların değerlendirilmesi. *Journal of Strategic Research in Social Science*, 2(4), 67-82.
- İlyasoğlu, E. (1996). Bugünlerde müzik dinlemek. <http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/578424/> (Erişim Tarihi: 15.05.2019).
- İpşiroğlu, N. (1998). *Sanattan güncel yaşama*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Jaspers, K. (1957). *Was ist erziehung?*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Khan, A. I. (2001). Müzik nedir?. Kaan H. Ökten ve Tuğrul Ökten (Yay. Haz.). *Müzik, insan ve evren arasındaki köprü*. İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin*

- karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Korkmaz, Ö. (2004). *Müzik öğretmenlerinin motivasyon kaynakları ve tükenmişlikleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köknel, Ö., Özügürlü, K. ve Bahadır, G. A. (1994). *Psikoloji 1-2*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Küçüköncü, Y. (2006). *Eğitim sistemindeki yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmeni modelleri*. Denizli: Anı Yayınları.
- Modiri, I. G. (2010). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano dersi motivasyonları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Marmara Üniversitesi 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, İstanbul.
- Otrar, M. (2019, 14 Eylül). Bilgisayar ortamında normallik analizleri. <http://mustafaotrar.net/istatistik/dagilimlarin-normalligi-ve-normalligin-test-edilmesi/> (Erişim Tarihi: 11.09.2019).
- Ömür, M. (2001). *Sesin peşinde*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Öncü, H. (2004). Davranışçı kuram. Leyla Küçükahmet (Yay. Haz.). *Sınıf yönetimi* (s. 170). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Önen, L., ve Tüzün, B. (2005). *Motivasyon*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Özevin, B. (2006). Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Özgüngör, S. ve Kapıkıran, Ş. (2008). Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin motivasyon ve başarı düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 47-60.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 320-331.
- Öztürk, A. (2003). *AGSL öğrencilerin eğitim programlarını değerlendirmeleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü* (1. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selçuk, Z. (2001). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sungurtekin, M. (2010). Motivasyon ve çalgı eğitimindeki yeri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(1), 28-34.
- Süer, R. (1980). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğretim* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Sürücü, A ve Ünal, A. (2018). Öğrenci motivasyonunu artıran ve azaltan öğretmen davranışlarının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 253-295.

- Tarman, S. (1997). Müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunda bilgiyi işleme kuramının işe koşulması. *IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- TDK Sözlükleri. (2018). Müzik nedir?. <http://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 17.05.2018).
- Tekin, H. (1982). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı.
- Titze, I. (2008). The human instrument. *Scientific American*, 298(1), 94–101.
- Tonya, A. (2008). *Eğitim Fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde bireysel ses eğitimi derslerinde karşılaşılan sorunların öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Töreyin, M. (1998). *Türkiye Türkçesi dil bilgisi yapısının şan eğitimi amaç, ilke ve teknikleri açısından incelenmesi*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Töreyin, M. (2001). Müzik eğitimi anabilim dallarının ses eğitimi alan derslerinde karşılaşılan sorunlar ve müzik öğretmenliğine etkileri. *I. Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu Bildirisi*. GÜGEF, Ankara.
- Töreyin, M. (2008). *Ses eğitimi-temel kavramlar-ilkeler-yöntemler*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2019). Ses nedir?. <http://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 19.06.2018).
- Uçan, A. (1982). *Müzik eğitiminde program geliştirme: kuram ve Türkiye'deki uygulama*. Müzik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durumu*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Varış, F. (1985). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yayla, F. (2006). Üniversiter yapı içinde müzik öğretmeni yetiştirme sistemi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yılmaz, S. (2018). Üniversite öğrencilerinde motivasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Artibilim: Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 1-20.
- Yiğit, F. (2000). *Müzik eğitiminde Kodaly metodunun rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yücel, D. M. (2014, 26 Mart). *Müzik nedir-müzik felsefesi*. Erişim adresi: <http://www.dmy.info/muzik-nedir-muzik-felsefesi/> (Erişim Tarihi: 15.05.2019).
- Yüksel, G. (2004). *Öğrenme için motivasyon*. Ankara: Asil Yayınevi.

Zeren, A. (1988). *Müziğin fiziksel temelleri*. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.
Zeren, A. (1997). *Müzik fiziği*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu ve Bireysel Ses Eğitimi Dersi Motivasyon Ölçeği

YÖNERGE

Değerli Öğrenci Arkadaşım, Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programında yürütülen “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Dersine Yönelik Motivasyonlarının İncelenmesi” adlı tez çalışması kapsamında görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Bu doğrultuda aşağıda yer alan ölçeği cevaplamanız istenmektedir.

Ölçek iki bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise Bireysel Ses Eğitimi Dersi Motivasyon ölçeği yer almaktadır. Kişisel bilgiler kısmını size uygun olacak şekilde doldurunuz. Ölçekte ise her ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı, ifadenin yanındaki kutucuklardan yalnızca bir tanesini (X) şeklinde işaretleyerek, belirtiniz. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız ve herhangi bir kimlik bilgisi yazmayınız.

Görüşleriniz araştırma için önem taşımaktadır. Bu araştırmada elde edilecek bulguların geçerliliği görüşlerinizdeki içtenliğe bağlıdır. Görüşleriniz yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Görüşlerinizi belirttiğiniz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Ayça ÖZGÜN

Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Öğrenim gördüğünüz üniversite:.....
2. Öğrenim gördüğünüz fakülte:.....
3. Öğrenim gördüğünüz sınıf : () 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf
4. Cinsiyetiniz: () Bay () Bayan
5. Mezun olduğunuz lise türü: GSL () Genel ()
Diğer.....

BİREYSEL SES EĞİTİMİ (BSE) DERSİ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.					
2. BSE dersinde ses potansiyelimin geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.					
3.BSE dersine kesinlikle çalışmış olarak gelirim.					
4.Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.					
5.BSE derslerinden sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.					
6. Zorunlu olmasam bu derse girmek istemem.					
7.BSE dersi zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istekle katılırım.					
8.BSE dersinde kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.					
9.BSE derslerinin aynı anda 2-3 kişiyle yapılması motivasyonumu olumsuz yönde etkilemektedir.					
10.BSE dersinin iyi planlanmaması derse karşı isteğimi azaltmaktadır.					
11.Bireysel ses eğitimine dayalı bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.					
12.Derste öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istekle yaparım.					
13.Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya					

çalışırım.					
14.BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez.					
15.BSE dersine isteksiz gelirim.					
16.Bu derste, Türkçeye ve Türkçe şarkılara yeterince yer verilmemesi, derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.					
17.Derse hazırlık çalışmalarının (vücut rahatlığı, solunum ve ses çalışmaları vb.) etkili yapılmaması derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.					
18.BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.					
19.BSE dersine yönelik çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesi motivasyonumu artırmaktadır.					
20.Derslerde işitsel-görsel materyallerin kullanılmaması, derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.					
21.Ders saatlerinin ilk ya da son saat olması derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır					
22.BSE dersinde kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem derse karşı motivasyonumu artırmaktadır.					
23.BSE dersinden sonra kendimi rahatlamış hissederim.					
24.BSE dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için derse karşı ilgili değilim.					
25.Fırsat buldukça ses sanatına yönelik ders dışı etkinliklere (resital, konser, opera, müzikal vb.) katılırım.					
26.BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşadığım için derse karşı motivasyonum düşüktür.					
27.Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım					
28.BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.					
29.Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için					

BSE dersine katılmaya istekliyimdir.					
30.Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.					
31.BSE dersi öğretim elemanlarının bana model oluşturabilecek nitelikte olmaması bu derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.					
32.BSE dersine yönelik çabalarım sınavlarda adil değerlendirilmediği için derse karşı motivasyonum düşüktür.					
33.Derslerde birlikte söyleme (düet, trio, quartet vb.) etkinliklerine yer verilmesi derse olan istekliliğimi artırmaktadır.					
34.Derslerin, her öğrencinin düzeyine, ses özelliklerine ve beğenisine yönelik eserlerin yer aldığı, şarkı söyleme becerisini geliştiren geniş bir repertuarla işlenmemesi derse olan motivasyonumu azaltmaktadır.					
35.Derslerde çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırmaktadır.					
36.BSE dersinde çalışılan şarkılar üzerinde yeterli analizin (dönemi, bestecisi, sözleri ve anlamı, hız ve nüans terimleri, yorumu vb.) yapılmaması motivasyonumu azaltmaktadır.					
37.BSE derslerinin, yaratıcı bir süreç içinde işlenmemesi derse karşı motivasyonumu azaltmaktadır.					
38.Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.					
39.Bu derste, ses sanatı (insan sesinin tarihçesi, gelişimi, sesin anatomisi ve oluşumu vb.) ve eğitimi hakkında geniş bir bilgiye yer verilmemesi derse olan ilgimi azaltmaktadır.					
40.Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.					
41.Bu derste aldığım eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.					

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
02.11.2018	9	2018 / 295

KARAR NO:
2018 - 295

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ayça ÖZGÜN'ün Doç. Dr. Damla BULUT danışmanlığında "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyonlarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Dersi Motivasyon Ölçeği çalışması okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ayça ÖZGÜN'ün Doç. Dr. Damla BULUT danışmanlığında "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyonlarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Dersi Motivasyon Ölçeği çalışmasının kabulüne oybirliği ile karar verildi.